

Urząd
Zamówień
Publicznych

Aspekty społeczne w zamówieniach publicznych – rozwiązania praktyczne

Katarzyna Ołdak-Bułanowska
Lublin, dn. 24 listopada 2017 r.

Plan wystąpienia

1. Wstęp definicyjny: **społeczne zamówienia publiczne, aspekty społeczne, klauzule społeczne.**
2. Regulacje dotyczące **klauzul społecznych w zamówieniach publicznych** wynikające z ustawy Prawo zamówień publicznych i aktów powiązanych **i ich praktyczne zastosowanie:**
 - a) brzmienie właściwych przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych;
 - b) interpretacje Urzędu Zamówień Publicznych;
 - c) zasady konstruowania odpowiednich zapisów w dokumentacji zamówienia;
 - d) przykładowe zapisy oraz dobre praktyki.

Społeczne zamówienia publiczne

Społecznie Odpowiedzialne Zamówienia Publiczne* odnoszą się do etapów procesu udzielania zamówienia publicznego, które uwzględniają jeden lub kilka następujących aspektów:

- promocja godnej pracy,
- poszanowanie praw człowieka i prawa pracy,
- wsparcie społecznego włączenia (w tym osób niepełnosprawnych)
- ekonomia społeczna i MSP,
- promocja równych szans oraz zasady „dostępny i przeznaczony dla wszystkich”,
- włączenie zrównoważonych kryteriów wraz z uwzględnieniem kwestii uczciwego i etycznego handlu

przy poszanowaniu zasad traktatowych i dyrektyw w zakresie zamówień publicznych.

* Podręcznik Komisji Europejskiej „Buying Social”

Aspekty społeczne a klauzule społeczne w zamówieniach publicznych

Aspekty społeczne to elementy, jakie ze względu na realizację szczególnych potrzeb społecznych, mogą być uwzględniane na poszczególnych etapach procesu udzielenia zamówienia publicznego:

poczynając od możliwości istniejących **przy definiowaniu przedmiotu zamówienia**, możliwości **zastrzeżenia zamówienia** dla określonych podmiotów, poprzez elementy społeczne, jakie mogą być brane pod uwagę przy **określaniu podmiotowych kryteriów dyskwalifikacji oferentów**, **definiowaniu pozacenowych kryteriów oceny ofert** czy **badaniu ofert pod względem rażąco niskiej ceny**, aż po uwzględnianie warunków społecznych w **dodatkowych warunkach realizacji zamówienia**.

Klauzule społeczne w znaczeniu najczęściej używanym w Polsce - to zarówno dodatkowe wymogi związane z realizacją zamówienia jak również tzw. zamówienia zastrzeżone. Uregulowane w **art. 22 ust. 2, art. 29 ust. 3a oraz ust. 4** jak też **art. 138p** ustawy Prawo zamówień publicznych.

Aspekty społeczne na poszczególnych etapach procesu udzielenia zamówienia publicznego

1. Przesłanki wykluczenia wykonawców z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o charakterze społecznym - art. 24 ust. 1 pkt 13, 14 oraz 15 oraz art. 24 ust. 5 pkt 5-6 ustawy Pzp;
2. **Zamówienia zastrzeżone** na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy Pzp;
3. Zamówienia zastrzeżone na wybrane usługi społeczne, zdrowotne i kulturalne na podstawie art. 138p;
4. Opis przedmiotu zamówienia uwzględniający aspekty społeczne: wymagania w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowanie dla wszystkich użytkowników, **wymagania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę**, pozostałe wymagania związane z realizacją zamówienia m.in. w zakresie **integracji społecznej i zawodowej osób z grup marginalizowanych**;
5. Oznakowania społeczne w opisie przedmiotu zamówienia oraz kryteriach oceny ofert;
6. Pozacenowe kryteria oceny ofert dotyczące aspektów społecznych;
7. Elementy społeczne przy ocenie oferty pod kątem rażąco niskiej ceny.

Zamówienia zastrzeżone

Zamówienia zastrzeżone – regulacje prawne

Artykuł 22 ust. 2 ustawy Pzp

Zamawiający może zastrzec w ogłoszeniu o zamówieniu, że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się **wyłącznie zakłady pracy chronionej oraz inni wykonawcy**, których działalność, lub działalność ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienie, obejmuje **społeczną i zawodową integrację osób** będących członkami grup społecznie marginalizowanych, w szczególności:

- 1. osób niepełnosprawnych** w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 2. bezrobotnych** w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 3. osób pozbawionych wolności lub zwalnianych z zakładów karnych**, o których mowa w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, mających trudności w integracji ze środowiskiem,
- 4. osób z zaburzeniami psychicznymi** w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

Zamówienia zastrzeżone – regulacje prawne

Artykuł 22 ust. 2 c.d.

5. **osób bezdomnych** w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
6. **osób, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą**, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
7. **osób do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia**, posiadających status osoby **poszukującej pracy, bez zatrudnienia**,
8. osób będących **członkami mniejszości znajdujące się w niekorzystnej sytuacji**, w szczególności będących członkami mniejszości narodowych i etnicznych w rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.

Artykuł 22 ust. 2a

Zamawiający określa minimalny procentowy wskaźnik zatrudnienia osób należących do jednej lub więcej kategorii, o których mowa w ust. 2, **nie mniejszy niż 30%**, osób zatrudnionych przez zakłady pracy chronionej lub wykonawców albo ich jednostki, o których mowa w ust. 2.

Zamówienia zastrzeżone – wskazówki interpretacyjne

- Zamawiający określa minimalny procentowy wskaźnik zatrudnienia osób marginalizowanych nie mniejszy niż 30% i **ma prawo zdecydować, które grupy osób będzie wspierał** – wszystkie czy wybrane, oraz jakie, określając wymagany poziom zatrudnienia na podstawie art. 22 ust. 2a ustawy Pzp.
- Decydujące znaczenie ma czy dany podmiot spełnia warunki określone w art. 22 ust.2 oraz 2a ustawy Pzp tj. czy **głównym celem jego działalności jest integracja osób defaworyzowanych oraz czy poziom zatrudnienia osób defaworyzowanych u tego podmiotu wynosi co najmniej 30%**.
- W przypadku osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy bez zatrudnienia zamawiający powinien określić w dokumentacji zamówienia, **w jakim okresie przed złożeniem oferty będzie dopuszczał zatrudnienie osób bezrobotnych/poszukujących pracy bez zatrudnienia**, które nadal są w procesie integracji zawodowej u wykonawcy ubiegającego się o zamówienia zastrzeżone.
- Zalecane jest określenie w postanowieniach umownych **zobowiązania do realizacji celu integracji społeczno-zawodowej oraz utrzymania stanu zatrudnienia wymaganego przy zamówieniach zastrzeżonych przez cały okres realizacji zamówienia zarówno przez wykonawcę jak i podwykonawców**.

Zamówienia zastrzeżone - wskazówki interpretacyjne

- Zmiana określonego już w ogłoszeniu o zamówieniu i SIWZ wymaganego poziomu zatrudnienia przy zamówieniach zastrzeżonych czy też rozszerzenie grup osób, których zatrudnienie jest wymagane, **zobowiązuje do zmiany ogłoszenia o zamówieniu oraz SIWZ.**
- W przypadku **konsorcjów każdy z członków konsorcjum musi wykazać, że samodzielnie spełnia warunek** dotyczący posiadania statusu zakładu pracy chronionej lub prowadzenia działalności w celu integracji społecznej i zawodowej osób z grup marginalizowanych wskazanych artykule 22 ust. 2 ustawy Pzp i zatrudnienie tych osób osiąga wartość wymaganą przez zamawiającego.
- **Wykonawca nie może wykazać spełniania warunku zamówień zastrzeżonych poprzez potencjał podmiotu trzeciego** tak jak może mieć to miejsce w przypadku pozostałych warunków podmiotowych i jednocześnie podmioty faktycznie realizujący zamówienia powinny spełniać warunek zamówień zastrzeżonych.

Zamówienia zastrzeżone – czynności zamawiającego

- ✓ Zaznaczenie odpowiedniej rubryki w **ogłoszeniu o zamówieniu:**
 - Informacja nad Sekcją I wzoru ogłoszenia o zamówieniu w **BZP** oraz w przypadku wymagania oświadczenia/dokumentów wskazanych w par. 11 *Rozporządzenia w sprawie rodzajów dokumentów* również sekcji III.5.1 lub III.7
 - Sekcja III „Informacje o charakterze prawnym, ekonomicznym, finansowym i technicznym - III.1) Warunki udziału - III.1.5) Informacje o zamówieniach zastrzeżonych w **TED**
- ✓ Określenie wymagań związanych z zastrzeżeniem zamówienia w **SIWZ:**
 - Informacja o zastrzeżeniu części lub całości zamówienia.

Zamówienia zastrzeżone – czynności zamawiającego c.d.

- Informacja o dokumentach składanych przez wykonawców: JEDZ/oświadczenie wykonawcy, dokumenty wskazane w § 11 *Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia*:
 - **decyzja w sprawie przyznania statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej**, o której mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji i zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, lub **inne dokumenty potwierdzające status wykonawcy** jako zakładu pracy chronionej lub potwierdzające prowadzenie przez wykonawcę, lub przez jego wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę, która będzie realizowała zamówienie publiczne, działalności obejmującej społeczną i zawodową integrację osób będących członkami grup społecznie marginalizowanych;
 - **dokumenty potwierdzających procentowy wskaźnik zatrudnienia osób należących do jednej lub więcej kategorii**, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy, zatrudnionych przez zakłady pracy chronionej lub wykonawcę lub jego wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę, która będzie realizowała zamówienie.
- ✓ Określenie w **Istotnych postanowieniach umownych** wymagań dotyczących ciągłości w spełnianiu warunku, jego weryfikacji oraz sankcji.

Przykładowe zapisy w ogłoszeniu o zamówieniu w BZP

„O zamówienie mogą ubiegać się wyłącznie zakłady pracy chronionej oraz wykonawcy, których działalność, lub działalność ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienie, obejmuje społeczną i zawodową integrację osób będących członkami grup społecznie marginalizowanych

tak

Należy podać minimalny procentowy wskaźnik zatrudnienia osób należących do jednej lub więcej kategorii, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy Pzp, nie mniejszy niż 30%, osób zatrudnionych przez zakłady pracy chronionej lub wykonawców albo ich jednostki (w %) **30**”

„III.7) INNE DOKUMENTY NIE WYMIENIONE W pkt III.3) - III.6)

(...)

4) Zamawiający przed udzieleniem zamówienia wezwie Wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym, nie krótszym niż 5 dni, terminie aktualnych na dzień złożenia:

a) **decyzji w sprawie przyznania statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej, o której mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub innych dokumentów potwierdzających status Wykonawcy** jako zakładu pracy chronionej lub potwierdzających prowadzenie przez Wykonawcę, lub przez jego wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę, która będzie realizowała zamówienie publiczne, działalności obejmującej społeczną i zawodową integrację osób będących członkami grup społecznie marginalizowanych;

b) **dokumentów potwierdzających procentowy wskaźnik zatrudnienia osób należących do jednej lub więcej kategorii, o których mowa w art. 22 ust. 2** ustawy, zatrudnionych przez zakłady pracy chronionej lub Wykonawcę lub jego wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę, która będzie realizowała zamówienie”

Przykładowe zapisy w SIWZ

Warunek w oparciu o treść przepisu art. 22 ust. 2 oraz 2a ustawy Pzp

Warunki udziału w postępowaniu (...)

„O udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wyłącznie zakłady pracy chronionej oraz inni Wykonawcy, których działalność, lub działalność ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienie, obejmuje społeczną i zawodową integrację osób będących członkami grup społecznie marginalizowanych, w szczególności: (...)”

Wykaz oświadczeń lub dokumentów, potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia wymagane od Wykonawcy, którego oferta została najwyżej oceniona:

(...)

- decyzja w sprawie przyznania statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej, o której mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub inne dokumenty potwierdzające status Wykonawcy jako zakładu pracy chronionej lub potwierdzające prowadzenie przez Wykonawcę, lub przez jego wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę, która będzie realizowała zamówienie publiczne, działalności obejmującej społeczną i zawodową integrację osób będących członkami grup społecznie marginalizowanych;
- dokumenty potwierdzające procentowy wskaźnik zatrudnienia osób należących do jednej lub więcej kategorii, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy, zatrudnionych przez zakłady pracy chronionej lub Wykonawcę lub jego wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę, która będzie realizowała zamówienie.

Przykładowe zapisy w Istotnych Postanowieniach Umownych

- Wykonawca zobowiązuje się do prowadzenia działalności obejmującej integrację społeczno-zawodową osób marginalizowanych oraz utrzymania zatrudnienia co najmniej 30% osób marginalizowanych zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych przez cały okres obowiązywania umowy.
- Wykonawca zobowiązuje się do przekazywania zamawiającemu comiesięcznych informacji o liczbie osób zatrudnionych w ogóle oraz liczbie zatrudnionych osób marginalizowanych. Informacje będą przekazywane wraz z comiesięczną fakturą.
- W przypadku naruszenia postanowień umownych określonych w paragrafie ... przedmiotowej umowy, wykonawca będzie zobowiązany do zapłacenia zamawiającemu kary umownej w wysokości 10% wynagrodzenia wskazanego na comiesięcznej fakturze za wykonanie zamówienia.
- Wykonawca oświadcza, że wyraża zgodę na potrącenie kary umownej z należności wskazanych na comiesięcznych fakturach.

**Wymóg zatrudnienia na
podstawie umowy o pracę – art.
29 ust. 3a ustawy Pzp**

Wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o pracę

Art. 29 ust. 3a ustawy

Zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia **na usługi lub roboty budowlane** wymagania zatrudnienia przez **wykonawcę lub podwykonawcę** na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, **jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy** (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.)

Wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o pracę

Artykuł 22 paragraf 1 Kodeksu pracy

Poprzez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do **wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę**, a pracodawca - **do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem**. Zatrudnienie w wyżej wskazanych warunkach jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Tym samym, analizując czy dana czynność będzie miała cechy stosunku pracy zamawiający powinien w szczególności przeanalizować czy czynność ta:

- ma **charakter czynności powtarzalnej lub ciągłej wykonywanej w określonych godzinach i miejscu oraz warunkach podporządkowania określonym normom porządkowym** (np. regulamin pracy) czy też czynności doraźnej, której efektem ma być osiągnięcie określonego rezultatu oraz czy
- ma być **realizowana pod kierownictwem i zgodnie z poleceniami i konkretnymi wytycznymi wykonawcy** czy też osoba wykonująca tę czynność w ramach realizacji zamówienia będzie miała swobodę odnośnie organizacji swojej pracy oraz doboru metod służących osiągnięciu oczekiwanego rezultatu.

Wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o pracę

Czynności zamawiającego (art. 36 ust. 2 pkt. 8a ustawy)

Określenie wymagań w SIWZ (element opisu przedmiotu zamówienia oraz postanowienia umowne):

- a) rodzaj czynności niezbędnych do realizacji zamówienia, które mają być realizowane na podstawie umowy o pracę,
- b) sposób dokumentowania uwzględniający opinię GIODO odnośnie ochrony danych osobowych
- c) uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę wymagań oraz sankcje z tytułu niespełnienia tych wymagań.

Opinia dotycząca art. 29 ust. 3a ustawy Pzp uwzględniająca wspólne stanowisko Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych oraz Generalnego Inspektora Danych Osobowych z dnia 28 kwietnia 2017 r.

O czym trzeba pamiętać określając rodzaj czynności niezbędnych do realizacji zamówienia:

- **nie w każdym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego** zamawiający będzie określał wymagania dotyczące zatrudniania na podstawie umowy o pracę,
- ta sama czynność **może być różnie kwalifikowalna** w zależności od sposobu realizacji przedmiotu zamówienia,
- zamawiający powinien wyspecyfikować **wszystkie czynności**, które będą musiały być realizowane przez pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę i nie może w tym zakresie zawrzeć jedynie ogólnej klauzuli wskazującej, że wymagane jest zatrudnienie na podstawie umowy o pracę wszystkich osób wykonujących w ramach realizacji zamówienia czynności mające cechy stosunku pracy lub wymóg ma zastosowanie jeżeli czynności podlegają wykonaniu w ramach stosunku pracy zgodnie z art. 22 par. 1 Kodeksu pracy
- zamawiający zasadniczo **nie zastępuje wykonawcy w określeniu sposobu realizacji świadczenia** czyli nie wskazuje czynności wykonywanych na podstawie umowy o pracę z podziałem na wykonawców i podwykonawców, nie określa też **zasadniczo jaka liczba osób po stronie wykonawcy** będzie brała udział w realizacji zamówienia, nie decyduje o systemie zmianowym itp. ale **w uzasadnionych przypadkach**, jeżeli podział etatów w ramach wykonywania czynności ma decydujący wpływ na jakość realizacji zamówienia, efektywność, organizację samego zamawiającego, za dopuszczalne należałoby uznać **uprawnienie zamawiającego do wskazania w jakim wymiarze etatu mają być wykonywane dane czynności i wskazania minimalnej liczby etatów**

Opinia dotycząca art. 29 ust. 3a ustawy Pzp uwzględniająca wspólne stanowisko Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych oraz Generalnego Inspektora Danych Osobowych z dnia 28 kwietnia 2017 r.

O czym trzeba pamiętać na etapie kontroli spełniania wymogu określonego na podstawie art. 29 ust. 3a ustawy Pzp:

- kontrola odbywa się poprzez **żądanie i weryfikację dokumentów**
- dopuszczalne jest także **przeprowadzanie kontroli przez przedstawicieli zamawiającego lub upoważnione osoby trzecie na miejscu wykonania świadczenia,**
- za pośrednictwem wykonawcy będzie możliwe także przeprowadzenie stosownej kontroli dotyczącej pracowników podwykonawców wykonujących czynności na rzecz zamawiającego
- art. 29 ust. 3a **nie rodzi obowiązku zatrudnienia** przez wykonawcę lub podwykonawcę pracowników do realizacji zamówienia, które **zamierzali oni wykonywać osobiście w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej.** Muszą oni spełnić ten wymóg tylko, jeśli wykonanie określonych przez zamawiającego czynności w ramach zamówienia publicznego zamierzają powierzyć osobom trzecim
- zamawiający w sytuacji gdy powźmie wątpliwość co do sposobu zatrudnienia personelu – może **zgłosić tą informację do Państwowej Inspekcji Pracy.**

Opinia dotycząca art. 29 ust. 3a ustawy Pzp uwzględniająca wspólne stanowisko Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych oraz Generalnego Inspektora Danych Osobowych z dnia 28 kwietnia 2017 r.

Sankcje z tytułu braku spełnienia wymogu określonego na podstawie art. 29 ust. 3a ustawy Pzp

- sankcje powinny zostać określone **w istotnych postanowieniach umownych /projekcie umowy** a następnie znaleźć się w umowie podpisywanej z wykonawcą
- mogą przyjąć postać **kar umownych** lub - w przypadku powtarzających się naruszeń tych obowiązków – **prawa odstąpienia od umowy**,
- zamawiający **może przewidzieć sankcje jedynie dla wykonawcy**, za działania lub zaniechania podwykonawcy w tym przedmiocie odpowiada wykonawca, względem którego zamawiający może wystąpić z żądaniem zapłaty kary umownej.

Zmodyfikowana klauzula dot. zatrudnienia na podstawie umowy o pracę art. 29 ust. 3a ustawy Pzp - Przykładowe zapisy, o których mowa w art. 36 ust. 2 pkt 8a ustawy Pzp

Sposób dokumentowania zatrudnienia osób, o których mowa w art. 29 ust. 3a:

- a) oświadczenie wykonawcy** zawierające wszystkie elementy pozwalające zakwalifikować je jako dokument potwierdzający zatrudnienie przez wykonawcę/podwykonawcę osób zaangażowanych w realizację wskazanych przez zamawiającego czynności na podstawie umowy o pracę, takie jak dokładne określenie podmiotu składającego oświadczenie, datę złożenia oświadczenia, wskazanie, że objęte wezwaniem czynności wykonują osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę wraz ze wskazaniem liczby tych osób, **imion i nazwisk tych osób**, rodzaju umowy o pracę i wymiaru etatu oraz podpis osoby uprawnionej do złożenia oświadczenia w imieniu wykonawcy lub podwykonawcy.
- b) kopie umów o pracę zanonimizowane**, w sposób zapewniający ochronę danych osobowych pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tj. w szczególności bez adresów i nr PESEL pracowników). **Imię i nazwisko pracownika nie podlega anonimizacji**. Informacje takie jak: data zawarcia umowy, rodzaj umowy o pracę i wymiar etatu powinny być możliwe do zidentyfikowania.

Zmodyfikowana klauzula dot. zatrudnienia na podstawie umowy o pracę art. 29 ust. 3a ustawy Pzp - Przykładowe zapisy, o których mowa w art. 36 ust. 2 pkt 8a ustawy Pzp

Sposób dokumentowania zatrudnienia osób, o których mowa w art. 29 ust. 3a:

- c) zaświadczenie właściwego oddziału ZUS**, potwierdzające opłacanie przez wykonawcę lub podwykonawcę składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o pracę za ostatni okres rozliczeniowy,
- d) poświadczona za zgodność z oryginałem odpowiednio przez wykonawcę lub podwykonawcę kopia dowodu potwierdzającego zgłoszenie pracownika przez pracodawcę do ubezpieczeń**, zanonimizowana w sposób zapewniający ochronę danych osobowych pracowników (**imię i nazwisko pracownika nie podlega anonimizacji**).

Przykład zapisów SIWZ w związku z realizacją dyspozycji przepisu artykułu 29 ust. 3a ustawy Pzp

Przedmiot zamówienia obejmuje remont jednego pionu pomieszczeń sanitarnych. Zakres prac remontowych obejmuje:

Prace budowlano-wykończeniowe (m.in. zerwanie posadzek, okładzin, demontaż drzwi, przebudowę ścianek działowych, wykonanie posadzek, ścianek działowych, obsadzenie drzwi, podwieszanie sufitów, gładzie gipsowe, malowanie, ułożenie glazury i terakoty, biały montaż, montaż lusterek, haczyków, tabliczek itp.). Roboty przygotowawcze i tymczasowe (zabezpieczenie terenu remontu, wywóz odpadów, uporządkowanie terenu).

ZAPISY W OGŁOSZENIU O ZAMÓWIENIU ORAZ SIWZ W ZAKRESIE ART. 29 UST. 3A USTAWY PZP

- Zamawiający **wymaga zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, przez Wykonawcę (lub podwykonawcę gdy dotyczy), osób do wykonywania czynności w zakresie realizacji zamówienia** tj. prac przygotowawczych i tymczasowych (zabezpieczenie terenu remontu, wywóz odpadów, uporządkowanie terenu), prac budowlano-wykończeniowych (m.in. zerwanie posadzek, okładzin, demontaż drzwi, przebudowę ścianek działowych, wykonanie posadzek, ścianek działowych, obsadzenie drzwi, podwieszanie sufitów, gładzie gipsowe, malowanie, ułożenie glazury i terakoty, biały montaż, montaż lusterek, haczyków, tabliczek).

Przykład zapisów SIWZ w związku z realizacją dyspozycji przepisu artykułu 29 ust. 3a ustawy Pzp

ISTOTNE POSTANOWIENIA UMOWNE

- Wykonawca zobowiązuje się, iż osoby wykonujące czynności w zakresie realizacji zamówienia tj. prac przygotowawczych i tymczasowych (zabezpieczenie terenu remontu, wywóz odpadów, uporządkowanie terenu), prac budowlano-wykończeniowych (m.in. zerwanie posadzek, okładzin, demontaż drzwi, przebudowę ścianek działowych, wykonanie posadzek, ścianek działowych, obsadzenie drzwi, podwieszanie sufitów, gładzie gipsowe, malowanie, ułożenie glazury i terakoty, biały montaż, montaż luster, haczyków, tabliczek) **będą przez Wykonawcę (lub Podwykonawcę gdy dotyczy) zatrudnione na podstawie umowy o pracę przez cały czas świadczenia pracy przy realizacji Umowy.**
- W trakcie realizacji Umowy Zamawiający uprawniony jest do **wykonywania czynności kontrolnych wobec Wykonawcy odnośnie spełniania przez Wykonawcę lub Podwykonawcę** wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane powyżej czynności. Zamawiający uprawniony jest w szczególności do:
 - a) **żądania oświadczeń i dokumentów** w zakresie potwierdzenia spełniania ww. wymogów i dokonywania ich oceny,
 - b) **żądania wyjaśnień** w przypadku wątpliwości w zakresie potwierdzenia spełniania ww. wymogów,
 - c) **przeprowadzania bez uprzedzenia kontroli na miejscu** wykonywania przedmiotu Umowy w celu zweryfikowania czy osoby wykonujące czynności przy realizacji Umowy wskazane przez Wykonawcę w oświadczeniu są osobami faktycznie uczestniczącymi w realizacji przedmiotu Umowy we wskazanym w SIWZ zakresie.

Przykład zapisów SIWZ w związku z realizacją dyspozycji przepisu artykułu 29 ust. 3a ustawy Pzp

ISTOTNE POSTANOWIENIA UMOWNE

Na każde wezwanie Zamawiającego w wyznaczonym w tym wezwaniu terminie Wykonawca **przedłoży Zamawiającemu wskazane poniżej dowody w celu potwierdzenia spełnienia wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez Wykonawcę lub Podwykonawcę** osób wykonujących wskazane przez Zamawiającego czynności w trakcie realizacji Umowy:

a) **oświadczenie wykonawcy lub podwykonawcy** o zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę osób wykonujących czynności, których dotyczy wezwanie Zamawiającego. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności: dokładne określenie podmiotu składającego oświadczenie, datę złożenia oświadczenia, wskazanie, że objęte wezwaniem czynności wykonują osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę wraz ze wskazaniem liczby tych osób, rodzaju umowy o pracę i wymiaru etatu oraz podpis osoby uprawnionej do złożenia oświadczenia w imieniu wykonawcy lub podwykonawcy;

b) **poświadczoną za zgodność z oryginałem odpowiednio przez Wykonawcę lub Podwykonawcę kopię umowy/umów o pracę** osób wykonujących w trakcie realizacji Umowy czynności, których dotyczy ww. oświadczenie Wykonawcy lub Podwykonawcy (wraz z dokumentem regulującym zakres obowiązków, jeżeli został sporządzony). Kopia umowy/umów powinna zostać zanonimizowana w sposób zapewniający ochronę danych osobowych pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tj. w szczególności adresów, nr PESEL pracowników). Informacje takie jak: imię i nazwisko, data zawarcia umowy, rodzaj umowy o pracę i wymiar etatu powinny być możliwe do zidentyfikowania;

d) **poświadczoną za zgodność z oryginałem odpowiednio przez Wykonawcę lub Podwykonawcę kopię dowodu potwierdzającego zgłoszenie pracownika przez pracodawcę do ubezpieczeń**, zanonimizowaną w sposób zapewniający ochronę danych osobowych pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. Imię i nazwisko nie podlega anonimizacji.

Przykład zapisów SIWZ w związku z realizacją dyspozycji przepisu artykułu 29 ust. 3a ustawy Pzp

ISTOTNE POSTANOWIENIA UMOWNE

- Zamawiający w każdym czasie, **może zażądać dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień, jeżeli stwierdzi, że dokumenty przedstawione przez Wykonawcę budzą wątpliwości** co do ich autentyczności lub co do okoliczności, które powinny potwierdzać. W takim przypadku Wykonawca zobowiązany jest do przedstawienia dodatkowych dokumentów w terminie wyznaczonym przez Zamawiającego.
- Wykonawca obowiązany jest w trakcie trwania Umowy **niezwłocznie informować Zamawiającego o zmianach osób wskazanych w oświadczeniu potwierdzającym zatrudnienie tych osób** na podstawie umowy o pracę w ciągu 7 dni kalendarzowych od zaistniałej zmiany.
- Z tytułu niespełnienia przez Wykonawcę lub Podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez Zamawiającego czynności Zamawiający przewiduje **sankcje w postaci obowiązku zapłaty przez wykonawcę kary umownej w wysokości 1/10 kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (obowiązujących w chwili wyznaczonym przez zamawiającego terminie żądanych dowodów w celu potwierdzenia spełnienia przez stwierdzenia przez Zamawiającego niedopełnienia przez Wykonawcę wymogu zatrudniania pracowników wykonujących czynności na podstawie umowy o pracę) oraz liczby dni w miesiącu w okresie realizacji umowy w których nie dopełniono przedmiotowego wymogu – za każdą osobę poniżej liczby pracowników wykonujących pracę na podstawie umowy o prace wskazanej przez Wykonawcę.**
- **Zarówno niezłożenie przez wykonawcę dokumentów potwierdzających zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, uniemożliwienie kontroli w tym zakresie jak i stwierdzony przez zamawiającego brak zatrudnienia** osób wykonujących wskazane czynności na podstawie umowy o pracę, będzie traktowane jako niespełnienie przez wykonawcę lub podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez Zamawiającego czynności.

Aspekty społeczne w opisie przedmiotu zamówienia – klauzula prozatrudnieniowa

Aspekty społeczne w opisie przedmiotu zamówienia

Art. 29 ust. 4 ustawy Pzp

Zamawiający ma do wyboru szeroki katalog dodatkowych wymagań odnoszących się do realizacji zamówienia w zakresie tzw. **aspektów społecznych takich jak na przykład:**

- promocja godnej pracy poprzez np. wymagania minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- poszanowanie praw człowieka i prawa pracy np. poprzez wskazanie na wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, zakazu pracy dzieci,
- wsparcie społecznego włączenia np. poprzez wymóg ustanowienia szkoleń związanych z przedmiotem zamówienia dla osób realizujących zamówienie publiczne,
- promocja równych szans np. poprzez promocję elastycznego czasu pracy.

Aspekty społeczne w opisie przedmiotu zamówienia – klauzula prozatrudnieniowa

Art. 29 ust. 4 ustawy Pzp

Ustawodawca podkreślił tzw. **wymagania prozatrudnieniowe**:

„Zamawiający może określić w opisie przedmiotu zamówienia wymagania związane z realizacją zamówienia (...) w szczególności dotyczące zatrudnienia:

- 1) bezrobotnych,*
- 2) młodocianych w celu przygotowania zawodowego,*
- 3) osób niepełnosprawnych,*
- 4) innych osób niż określone w pkt 1, 2 lub 3, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym lub we właściwych przepisach państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego.”*

Klauzula prozatrudnieniowa na podstawie art. 29 ust. 4 ustawy Pzp

Czynności zamawiającego (art. 36 ust. 2 pkt. 9 ustawy)

Określenie wymagań w SIWZ (element opisu przedmiotu zamówienia oraz postanowienia umowne):

- a) liczba osób, określenie statusu osoby, okres wymaganego zatrudnienia;
- b) uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę wymagań – dokumentowanie:
 - **oświadczenie wykonawcy** o zatrudnieniu do realizacji zamówienia osób defaworyzowanych
 - w przypadku osób, których dane nie są danymi wrażliwymi (bezrobotni, młodociani) kopia **umowy o pracę/umowy cywilnoprawnej** zanonimizowana zgodnie z wymaganiami wynikającymi z ustawy o ochronie danych osobowych, imię i nazwisko, (wymiar etatu) i rodzaj umowy nie podlegają anonimizacji
 - w przypadku osób, których dane nie są danymi wrażliwymi (bezrobotni, młodociani) kopia **dokumentu potwierdzającego status osoby** zanonimizowana zgodnie z wymaganiami wynikającymi z ustawy o ochronie danych osobowych
 - prawo kontroli w miejscu realizacji zamówienia.
- c) sankcje z tytułu niespełnienia tych wymagań – w postaci kar umownych lub - w przypadku powtarzających się naruszeń tych obowiązków – prawa odstąpienia od umowy.

Klauzula prozatrudnieniowa na podstawie art. 29 ust. 4 ustawy Pzp

O czym trzeba pamiętać określając oraz weryfikując wymagania ustalone na podstawie art. 29 ust. 4 ustawy Pzp:

- **Oświadczenie wykonawcy jest podstawowym dowodem potwierdzającym spełnienie wymogu zatrudnienia osób, o których mowa w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp.**
- **Żądanie dokumentów umożliwiających identyfikację imienia i nazwiska nie jest dopuszczalne w przypadku większości z grup osób wskazanych w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp - tj.: niepełnosprawnych, uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających, osób chorych psychicznie, osób zwalnianych z zakładów karnych, uchodźców - ich dane są kwalifikowane jako **dane wrażliwe**, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.**
- **Dopuszcza się wszystkie formy zatrudnienia** chyba, że znajduje zastosowanie art. 29 ust. 3a ustawy;
- **Warunek może realizować jeden lub więcej partnerów w ramach konsorcjum;**
- **Warunek może być zrealizowany przez zatrudnienia wskazanych osób przez podwykonawcę.**

Przykład zapisów SIWZ w związku z realizacją uprawnienia wynikającego przepisu artykułu 29 ust. 4 ustawy Pzp

Przedmiot zamówienia obejmuje **usługi utrzymania czystości wewnątrz i na zewnątrz siedziby Zamawiającego**

Zamawiający określa wymagania związane z realizacją zamówienia stosownie do art. 29 ust. 4 pkt. 3) ustawy:

- a) Wykonawca przyjmując do realizacji zamówienie musi zatrudnić **w pełnym wymiarze czasu pracy przy wykonywaniu czynności utrzymania czystości w ramach zamówienia, co najmniej 1 (jedną) osobę niepełnosprawną na podstawie umowy o pracę** (definicja - osoba niepełnosprawna - oznacza osobę spełniającą przesłanki statusu niepełnosprawności określone ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 j.t. z późn. zm. lub we właściwych przepisach państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego.)
- b) zatrudnienie osoby niepełnosprawnej przy realizacji zamówienia powinno trwać w **całym okresie wykonywania usługi**, w przypadku rozwiązania stosunku pracy przez osobę niepełnosprawną lub przez pracodawcę przed zakończeniem tego okresu, Wykonawca będzie obowiązany do zatrudnienia na to miejsce innej osoby niepełnosprawnej.

Przykład zapisów SIWZ w związku z realizacją uprawnienia wynikającego przepisu artykułu 29 ust. 4 ustawy Pzp

- c) Zamawiający ma prawo na każdym etapie realizacji zamówienia zwrócić się do Wykonawcy o przedstawienie **oświadczenia wykonawcy o zatrudnieniu do realizacji zamówienia osoby niepełnosprawnej** natomiast Wykonawca ma obowiązek przedstawić je Zamawiającemu w terminie nie dłuższym niż 3 dni robocze.

- d) W przypadku niezatrudnienia przy realizacji zamówienia wymaganej przez Zamawiającego liczby osób niepełnosprawnych na warunkach opisanych w pkt. a i pkt. b, Wykonawca będzie zobowiązany do zapłacenia **kary umownej Zamawiającemu w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w ujęciu rocznym za 2016 rok za każdy rozpoczęty miesiąc niedotrzymania** warunku opisanego w pkt. a i b.

Dziękuję za uwagę

www.uzp.gov.pl

